

Lekker retro, maar dan wel een beetje innovatief

Door de coronacrisis zijn heel gewone zaken plotseling (bijna) onmogelijk. We kijken terug: hoe deden we dat vroeger? En hoe kunnen we dat nu weer doen, maar dan in een modern jasje?

👤 Jeannet Bijleveld 🗣️ Simon Bleeker

Omdat de school, waarin ons stadsklooster Jabixhús gevestigd is, van 1954 is, hebben we het ook in retrostijl ingericht met bijvoorbeeld oranje en groene muren, oranje meubels en servies, oude schoolplaten etcetera. Onze omgeving is dus al behoorlijk retro. De laatste maanden wordt het begrip retro-innovatie echter voor van alles gebruikt. Het houdt in dat je, geconfronteerd met het feit dat je niet op de normale voet door kunt gaan, sommige dingen anders aan moet pakken, dus innoveren. Daarvoor kun je proberen heel nieuwe dingen te bedenken, maar je kunt ook kijken hoe mensen dingen vroeger eigenlijk deden en daar je eigen draai aan geven.

Weer op fietsvakantie

Zo zijn de fietsvakanties in eigen land herontdekt. Wij hadden deze zomer in ons Pelgrimsgasthuis in plaats van buitenlandse gasten opeens heel veel Nederlanders, die de Elfstedentocht of het Jabikspaad aan het fietsen waren. Ook veel jongeren, die verbaasd waren dat het zo ontzettend leuk was om ons eigen land zo te ontdekken. Wij deden dat vroeger ook op onze schoolfiets met papieren kaarten en een adreslijstje met telefoonnum-

mers van ooms en tantes en kennissen van je ouders en een boekje met jeugdherbergadressen. Nu hebben ze een telefoon vol apps met kaarten en booking-apps en vaak een e-bike, maar het idee is hetzelfde. Je pakt een oud idee en giet het in een moderne vorm.

Deze zomer ben ik met kunstenaar Marjan Beuker op pad geweest met een vrolijk retro-innovatieproject. In mei was er namelijk een online brainstormproject Vonketon in het Noorden, onder andere over water. We vroegen ons af hoe we mensen wat meer besef bij konden brengen dat wij nu in Nederland wel erg gemakkelijk de voorraad grondwater verspillen, die in vele jaren de ondergrond bereikt heeft. Als drinkwater wordt het gedachteloos door de wc gespoeld en er zijn tegenwoordig heel wat mensen die elke dag één of zelfs twee keer douchen en ook nog eens een zwembad in de tuin zetten. De enorme winst die er de laatste vijftig jaar behaald is met het zuiniger maken van wasmachines, fabrieksprocessen enzovoort wordt zo weer tenietgedaan.

We keken naar hoe ze dat vroeger aanpakten. De oudsten onder ons konden zich nog goed de stickers herinneren van de Wees-wijs-met-watercampagne tijdens de droge jaren zeventig. Op school kreeg je

Nu hebben ze een telefoon vol apps met kaarten en vaak een e-bike, maar het idee is hetzelfde

die om bij je wastafelkraan op te hangen: 'Laat mij niet onnodig lopen!' Het was toen nog heel gewoon om je met een washandje bij de wastafel te wassen en één keer in de week onder de douche of in bad (of lavet) te gaan.

Op de campings speelde deze zomer bovendien het probleem van lange wachtrijen bij de sanitaire voorzieningen in verband met de coronamaatregelen. Alles bij elkaar bracht ons op het idee om op een paar campings een pop-up voorstelling te doen rond waterbesparing met als thema: 'Ode aan de washand.' Marjan Beuker bedacht er een heerlijke interactieve retrovoorstelling bij.

Tachtig keer zo zuinig

Het begon met het ophangen van een vrolijke waslijn met veertig gekleurde washandjes en één handdoek. Met de campinggasten samen werden twee schermen van bamboe opgebouwd, waar een laken aan kwam te hangen. Door ze in de zon te zetten kon je daar ouderwetse schaduwbeelden op maken. Achter de ene kwam een grote trekpop, die als je er aan trok zijn haar begon te wassen onder de douche. Achter de andere een rekje met een wasbakje, waar vrijwilligers uit konden beelden hoe je je ook alweer met een

washandje kon wassen. De kinderen mochten roepen wat ze moesten wassen. Marjan maakte iedereen aan het lachen met haar commentaar. Intussen werden daar allemaal bordjes bij gezet, zoals 'retrowassen'. En al gauw werd duidelijk dat je met de hoeveelheid water van één zuinige douchebeurt van vier minuten je je wel veertig keer met een washandje kon wassen en met een gemiddelde Nederlandse douchebeurt van acht minuten zelfs wel tachtig keer. Aan het eind kreeg iedereen een washandje mee. Daarop hadden we wel heel modern een QR-code geplakt, die je kon scannen met je telefoon, zodat je nog een enquête kon invullen om zo een doucheklokje te winnen. En er werd natuurlijk een leuk filmpje gemaakt, dat op social media gedeeld kon worden met #douchelief om zo nog veel meer mensen te bereiken.

Probeer ook eens wat retro-innovatie om je relatie levendig te houden! Kijk eens waar je vroeger allebei blij van werd. Samen douchen? Of lekker brommeren maar dan met een hippe elektroscoter? Of picknicken in het park met afhaalsushi. Verzin het maar!

🔗 <https://vonketon.org/>

📧 jabixhus@gmail.com

Jeannet Bijleveld

Jeannet Bijleveld is initiatiefnemer van Stads-klooster Leeuwarden Jabixhús en planvormer bij Wetterskip Fryslân.